

ПРАВА НА ДЕЦАТА В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО - ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ В ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ

Л. Спасов, К. Попова

CHILDREN'S RIGHTS IN THE HEALTHCARE - GOOD CLINICAL PRACTICES IN THE EUROPEAN UNION

L. Spassov, K. Popova

Резюме: Авторите осъществяват сравнителен анализ на правната регламентация в областта на правата на децата в здравеопазването като изследват основни актове на ООН, СЗО и Съвета на Европа, както и нормативни актове на национално равнище в страните-членки на Европейския съюз. Направеният анализ дава основание да се изведат предизвикателства, свързани с нормативното гарантиране и защитата на правата на децата у нас, които изискват провеждане на целенасочена държавна политика с активното участие на неправителствения сектор за подобряване на достъпа и качеството на здравните грижи за децата.

Summary: The aim of this study is to analyze the state of the legislative framework of the children's rights in the healthcare. The main documents, which are treated this problem are different Directives and Articles of UN, WHO, European Committee, some local national documents of the member states of European Union. The authors are showing the related legislation of Republic of Bulgaria, and they are trying to come to some conclusions about the healthcare services accessibility improvement for children.

Езикът на правата е сравнително нова идея в дългата история на етиката. Разграничават се: 1) морални; 2) юридически; и 3) социални права на човека. Тясната връзка между тях е характерна за съвременното общество.

Моралните права осигуряват зачитане, уважение на живота и достойнството на човека. Те са универсални, еднакви за всички, неотчуждаеми, естествени, присъщи на човека. Правото на здраве е фундаментално право на човека. То е критичен градивен елемент на правото на живот на всеки човек и съответно - основата на всички други права.

Юридическите права се създават в процеса на човешката дейност и дейностите на институциите. Те са отразени в закони, наредби, декларации, конвенции. Например - правото на качество на здравните услуги.

Социалните права са правата, които човек има като гражданин на своята страна. Те интегрират човека в обществото. Например - правото на свобода на словото.

Развитие на концепцията за правата на пациента

Основа на движението за защита на правата на пациентите са **Всеобщата декларация на човешките права, акт на ООН (1948) и Европейската конвенция за човешките права (1950)**. Същевременно, за права на пациента като специфични човешки права започва да се говори едва през последните няколко десетилетия. До към 70-те години отношенията между лекар и пациент се регламентират предимно от нормите на медицинската етика. В последвалия период фокусът се пренася върху правното регламентиране на тези отношения и проблема започва да придобива международна значимост.

Първото международно събитие в тази сфера е Европейската консултация по правата на пациентите, свикана под егидата на Европейското бюро на СЗО в Амстердам, Холандия (28-30 март 1994 г.). Присъствуват 60 представители от 36 страни-членки. Целта на консултацията е да дефинира основните принципи и стратегии за укрепване на правата на пациен-